

Umowy poza lokalem

Podstawa prawna

Kiedy zawieramy umowę poza lokalem?

Strony umowy poza lokalem

Obowiązki informacyjne

Czy mogę odstąpić od umowy zawartej poza lokalem?

Przepisów o umowach poza lokalem nie stosuje się...

W prawie polskim przepisów o umowach zawieranych poza lokalem nie stosuje się do umów

O czym warto pamiętać

Zdarza się, że w pracy lub w hotelu podczas wakacji za granicą przedstawiciel handlowy składa nam propozycje i rozpoczyna negocjacje, na które jesteśmy nieprzygotowani. W takiej sytuacji nie mamy możliwości porównania jakości i ceny towaru z innymi ofertami. Praktyka handlu obnośnego jest oparta na skłonieniu konsumenta do podejmowania decyzji pod wpływem chwili i bez głębszego namysłu. Jednak prawo chroni nas przed przypadkowo zaciągniętymi zobowiązaniami i umożliwia ocenę sytuacji "na chłodno", nawet po zawarciu umowy.

PODSTAWA PRAWNA

Europejskie standardy ochrony konsumenta, który zawiera umowę poza lokalem przedsiębiorstwa zawarte są w [dyrektywie 85/577/EWG](#) z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa (OJ L 372, 31/12/1985 P. 0031-0033).

W prawie polskim zagadnienia te uregulowane są w [ustawie](#) z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm.).

KIEDY ZAWIERAMY UMOWĘ POZA LOKALEM?

Wtedy, gdy przedsiębiorca zawiera umowy (na podstawie których dostarcza konsumentowi towary lub świadczy usługi):

 w trakcie zorganizowanego przez przedsiębiorcę wyjazdu poza lokal przedsiębiorstwa (siedzibę),
 jeśli przedsiębiorca odwiedza nas: w domu, w miejscu pracy.

Należy zaznaczyć, że w każdym z wymienionych przypadków, odwiedziny te nie mogą odbywać się na życzenie konsumenta.

Do zawarcia umowy poza lokalem dochodzi, gdy niespodziewanie przedsiębiorca przedstawi swoją ofertę w miejscu, gdzie nie prowadzi stale swojej działalności. Najczęściej jesteśmy nachodzeni w miejscu prywatnego pobytu, jak określił to rodzimy ustawodawca.

Przykładowo, podczas spędzania urlopu we Włoszech, jedziemy na zorganizowaną wycieczkę krajoznawczą. W trakcie jednego z postojów, jesteśmy zaproszeni na poczęstunek i "prezentację". Wtedy przedsiębiorca przedstawia nam "najnowsze i najlepsze" modele aparatów fotograficznych, które "tylko teraz" można kupić "po niewiarygodnie niskich cenach", a elegancka kobieta krzyczy przekonująco "prawdziwa okazja!". Po wpływem chwilowych emocji wydaje się, że nasz aparat już jest przestarzały i faktycznie dla utrwalenia pobytu w cudownym Rzymie należy zakupić nowy sprzęt po "okazyjnej cenie". Po urlopie, gdy wrócimy do Polski okazuje się, że aparat notorycznie się zacina, a w pobliskim hipermarkecie te same aparaty są w jeszcze niższej cenie. Wtedy chcielibyśmy odzyskać pieniądze... (link do niniejszego tekstu o odstąpieniu) i zapomnieć o tej przygodzie.

STRONY UMOWY POZA LOKALEM

Umowy poza lokalem przedsiębiorstwa są zawierane między konsumentem a przedsiębiorcą. Za konsumenta dyrektywa uważa osobę fizyczną, która działa w celach, które są niezwiązane z jej działalnością handlową lub zawodem. Przedsiębiorcą jest natomiast osoba fizyczna lub prawna, która we wspomnianych transakcjach działa w zakresie swoich handlowych lub

zawodowych kompetencji, a także każda osoba, która działa w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy.

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE

W poszczególnych państwach członkowskich Unii mogą występować różne szczegółowe wymogi, ponieważ dyrektywa w tej kwestii w znacznym stopniu wyznacza cele ochrony, nie wskazując sposobów, w jaki konsument ma być chroniony.

Na podstawie prawa polskiego od przedsiębiorcy można domagać się, aby przed zawarciem umowy okazał dokument tożsamości i dokument potwierdzający prowadzenie działalności. Jeśli dana osoba działa w imieniu przedsiębiorcy to powinna przedstawić także swoje umocowanie.

Ponadto przedsiębiorca powinien przed zawarciem umowy poinformować nas na piśmie o prawie odstąpienia od umowy i wręczyć wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem swojego imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby). Z drugiej strony, konsument, na żądanie przedsiębiorcy, poświadczają na piśmie, że został poinformowany o prawie odstąpienia i otrzymał wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Sprzedawca obowiązany jest także dostarczyć pisemne potwierdzenie zawarcia umowy, stwierdzające datę i rodzaj (np. umowa sprzedaży, zawarta poza lokalem) oraz przedmiot świadczenia (np. zestaw garnków) i cenę (wartość, waluta, potwierdzenie dokonanej płatności).

Powyższe obowiązki przedsiębiorca musi spełnić pod sankcją nie rozpoczęcia biegu terminu do odstąpienia od umowy.

Przepisy regulujące omawianą kwestię w innych państwach członkowskich stawiają podobne wymogi.

CZY MOGĘ ODSTĄPIĆ OD UMOWY ZAWARTEJ POZA LOKALEM?

Do zawarcia umowy poza lokalem dochodzi najczęściej z inicjatywy przedsiębiorcy. Często nie mamy czasu na rozważanie, czy chcielibyśmy zawrzeć proponowaną umowę, a jeśli tak, to czy na warunkach przedstawionych przez profesjonalistę. Brak możliwości przemyślenia decyzji co do zakupu rzeczy, porównania ofert innych przedsiębiorców, element zaskoczenia stanowią niewątpliwie poważny mankament dokonywania tego typu transakcji. W celu wyrównania szans ustawodawca europejski przyznaje konsumentowi prawo do namysłu i unieważnia transakcji.

W każdym państwie członkowskim konsument ma prawo do odstąpienia od umowy przez wysłanie zawiadomienia w terminie nie krótszym niż siedem dni od otrzymania zawiadomienia o prawie do odstąpienia. W poszczególnych państwach termin ten może być inny, lecz zawsze będzie on zmieniony na korzyść konsumenta. W Polsce możemy odstąpić od umowy w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy. Jeżeli przedsiębiorca nie poinformował nas o tym prawie, to termin 10-cio dniowy nie rozpoczyna biegu i nasze prawo do odstąpienia od umowy ulega wydłużeniu. Okres ten nie może jednak przekroczyć 3 miesięcy.

Do zachowania tego terminu wystarczy, jeśli zawiadomienie zostanie wysłane przed końcem terminu, czyli nieistotna jest data doręczenia go przedsiębiorcy.

Należy podkreślić, że wysłanie przez konsumenta zawiadomienia o odstąpieniu od umowy zwalnia konsumenta z wszelkich zobowiązań wynikających z umowy. A jeśli konsument skorzysta z prawa do odstąpienia, skutki prawne takiego odstąpienia regulują krajowe przepisy prawne, zwłaszcza w kwestii zwrotu płatności za towary lub usługi i zwrotu otrzymanych towarów. Zgodnie z polskimi regulacjami umowa jest uważana za niezawartą, towar ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Zwrot powinien nastąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie czternastu dni. Jeżeli dokonaliśmy jakichkolwiek przedpłat, należą się od nich odsetki ustawowe od daty dokonania przedpłaty.

Niedopuszczalne jest zastrzeżenie w umowie, że wolno nam odstąpić od umowy tylko za zapłatą oznaczonej sumy, tzw. odstępnego. W przypadku, gdy istnieje taki zapis, to jest on prawnie bezskuteczny, czyli przedsiębiorca nie będzie miał prawa dochodzić od nas żadnych pieniędzy.

PRZEPISÓW O UMOWACH POZA LOKALEM NIE STOSUJE SIĘ...

Warto pamiętać, iż dyrektywy 85/577 nie stosuje się do:

- a. umów o prace budowlane, umów sprzedaży i najmu nieruchomości oraz umów dotyczących innych praw dotyczących nieruchomości. W zakres dyrektywy wchodzi

- umowy o dostawę towarów w celu ich włączenia do nieruchomości lub umowy remontowe nieruchomości;
- b. umów o dostawę środków spożywczych lub innych produktów przeznaczonych do bieżącego spożycia w gospodarstwie domowym i dostarczanych regularnie przez sprzedawcę do miejsca zamieszkania;
 - c. umów o dostawę towarów i świadczenie usług, jeśli spełnione są wszystkie trzy następujące warunki:
 - umowa jest zawierana na podstawie katalogu przedsiębiorcy, z którego treścią konsument ma sposobność zapoznania się pod nieobecność przedstawiciela przedsiębiorcy;
 - istnieje zamiar dalszego utrzymywania kontaktów między reprezentantem przedsiębiorcy a konsumentem w związku z tą lub ewentualną późniejszą transakcją;
 - zarówno katalog, jak i umowa, w jasny sposób informują konsumenta o przysługującym mu prawie do zwrotu towaru dostawcy w okresie nie krótszym niż 7 dni od jego otrzymania lub prawie do odstąpienia od umowy w tym okresie bez żadnych zobowiązań innych niż zobowiązanie należytego dbania o te towary;
 - d. umów ubezpieczeniowych;
 - e. umów dotyczących papierów wartościowych.

W PRAWIE POLSKIM PRZEPISÓW O UMOWACH ZAWIERANYCH POZA LOKALEM NIE STOSUJE SIĘ DO UMÓW:

1. o charakterze ciągłym lub okresowym, zawieranych na podstawie oferty sprzedaży lub przez odwołanie się do ogłoszeń, reklam, cenników i innych informacji skierowanych do ogółu albo do poszczególnych osób, jeżeli konsument mógł uprzednio zapoznać się z treścią otrzymanej oferty lub informacji pod nieobecność drugiej strony umowy, a zarazem w tej ofercie lub informacji, jak i w umowie zastrzeżono prawo konsumenta do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni od dnia jej zawarcia,
2. sprzedaży artykułów spożywczych dostarczanych okresowo przez sprzedawcę do miejsca zamieszkania konsumenta,
3. powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, o wartości przedmiotu umowy do równowartości 10 EURO,
4. o prace budowlane,
5. dotyczących nieruchomości, z wyłączeniem usług remontowych,
6. ubezpieczenia, w tym o członkostwo w otwartych funduszach emerytalnych, oraz reasekuracji,
7. dotyczących papierów wartościowych oraz jednostek uczestnictwa w funduszach powierniczych i inwestycyjnych (usługi inwestycyjne).

O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ

1. Gdy zawierasz umowę w domu, w pracy lub na ulicy przysługują Ci szczególne uprawnienia.
2. Pamiętaj, iż przed zawarciem umowy przedsiębiorca ma obowiązek okazać dokument potwierdzający prowadzenie działalności gospodarczej oraz dokument tożsamości - jeśli umowa nie jest zawierana przez samego przedsiębiorcę, lecz przez osobę działającą w jego imieniu, również dokument potwierdzający ten fakt.
3. Zawsze wylegitymuj akwizytora!
4. Pamiętaj, iż przedsiębiorca ma obowiązek poinformować Cię na piśmie o prawie do odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od jej zawarcia.
5. Pamiętaj, iż odstępując od umowy nie musisz podawać przyczyny swojej decyzji.
6. Pamiętaj, że przedsiębiorca nie ma prawa żądać zapłaty jakiegokolwiek kwoty pieniężnej w momencie gdy decydujesz się odstąpić od umowy.